

Parížsky syndróm

Paríž je vždy dobrý nápad.

AUDREY HEPBURNOVÁ

1.

Letisko Charla de Gaulla, príletová hala.

Dokonalá definícia pekla na zemi.

V pásme pasovej kontroly sa zhlukli stovky cestujúcich do hustého radu, ktorý sa kľukato tiahol ako zavalitý veľhad. Gaspard Coutances zdvihol hlavu smerom k plexisklovým priehradkám zoradeným dvadsať metrov pred ním. Za širokým radom okienok kontrolovali mohutný prívál cestujúcich iba dvaja nešťastní policajti. Gaspard si rozhorčene vzdychol. Vždy keď vkročil na toto letisko, čudoval sa, ako verejní činitelia môžu prehliadať zničujúci dosah takej hanebnej výkladnej skrine Francúzska.

Prehltoť slinu. Čo bolo horšie, vládla ukrutná horúčava. Vzduch bol vlhký, ťažký, presýtený odporným pachom potu. Gaspard sa postavil medzi mladíka s výzorom motorkára a skupinu Ázijčanov. Napätie bolo hmatateľné: cestujúci, ktorých pásmová choroba z desať- či pätnásthodinového letu zredukovala na chodiace mŕtvolky, s hnevom zistili, že ešte zďaleka nie sú na konci svojej krížovej cesty.

Kalvária sa začala hneď po pristátí. Let zo Seattlu síce nemal meškanie – lietadlo pristálo krátko pred deviatou hodinou

ráno –, ale trvalo vyše dvadsať minút, kým pristavili schodíky, aby cestujúci mohli opustiť palubu lietadla. Potom nasledoval nekonečný pochod po ošumelých koridoroch. Protivná hra na detektíva, v ktorej človek pátra po neprehľadných signalizačných tabuliach, ide si nohy dolámať na pokazených eskalátoroch, zápasí s davom v automatizovanom vláčiku, divže mu nerozdrví kosti, aby sa nakoniec dopravil ako dobytok do tejto pochmúrnej haly. Vitajte vo Francúzsku!

Gaspard niesol cestovnú tašku prevesenú cez plece, na čele mu vyrazili kropaje potu. Mal dojem, že od výstupu z lietadla už prešiel tri kilometre. Ustatý sa čudoval, čo tu vlastne robí. Prečo si každý rok, keď sa chystal napísať novú divadelnú hru, vnucoval mesiac izolácie v Paríži? Nervózne sa zasmial. Odpoveď bola jednoduchá a ujala by sa ako slogan: *technika písania v nepriaznivom prostredí*. Každý rok v ten istý dátum mu jeho agentka Karen prenajala dom alebo byt, v ktorom mohol nerušene pracovať. Gaspard natoľko neznášal Paríž – najmä v období vianočných sviatkov –, že mu vôbec nebolo zatažko zotrvať medzi štyrmi stenami dvadsaťštyri hodín denne. Výsledok: divadelná hra sa napísala celkom sama, teda takmer. V každom prípade, na konci januára bol text hotový.

Rad sa krátil beznádejne pomaly. Čakanie sa stávalo utrpením. Rozbláznené decká sa s krikom naháňali pomedzi zábradlia, postarší pár sa vzájomne podopieral, aby sa nezrútil, bábätko dávalo obsah svojej fľašky na matkin krk.

Skurvené vianočné sviatky... lamentoval Gaspard a hlbokými dúškami vdychoval vydýchaný vzduch. Na tvárach svojich spolutrpiteľov čítal nespokojnosť, ktorá mu pripomenula jeden článok, kde sa spomínal „parížsky syndróm“. Niekoľko desiatok japonských a čínskych turistov bolo každoročne hospitalizovaných a neraz aj repatriovaných po ťažkých psychických poruchách, ktoré utrpeli počas svojej prvej návštevy francúzskej metropoly. Sotva títo dovolenkári pristáli vo Francúzsku, ihneď sa u nich prejavili nezvyčajné príznaky – delírium, depresia, halucinácie, paranoja. Časom psychiatri zistili príčinu: ne-

voľnosť turistov pramenila z rozporu medzi ich idealizovanou predstavou Mesta svetiel a skutočnosťou. Nazdávali sa, že objavujú čarovný svet Amélie Poulainovej, ktorý tak ospevovali filmy a reklamy, no namiesto toho našli drsné a nepriateľské mesto. Ich vysnívaný Paríž – romantické kaviarne, antikvári na brehoch Seiny, vrch Montmartre či štvrť Saint-Germain-des-Prés – narazil na realitu: špinu, vreckárov, zlú bezpečnostnú situáciu, všadeprítomné znečistenie, nevzhľadné mestské centrá, zastaranú verejnú dopravu.

V snahe prísť na iné myšlienky Gaspard vytiahol z vrecka niekoľko listov papiera zložených na štvoro. Opis a fotografie zlatej kľietky, ktorú mu jeho agentka prenajala v šiestom obvode. Bývalý ateliér maliara Seana Lorenza. Príťažlivé snímky sľubovali otvorený, svetlý, pokojný priestor ako stvorený na písateľský maratón, ktorý ho čakal. Zvyčajne fotografiám nedôveroval, no Karen dom navštívila a uistila ho, že sa mu bude páčiť. *A viac než páčiť*, dodala tajomne.

Čím skôr tam bude, tým lepšie.

Čakal ešte dobrú štvrt hodinu, kým sa jednému z príslušníkov hraničnej polície uráčilo pozrieť na jeho pas. Chlapík, príjemný ako nôž v chrbte, sa neunúval pozdraviť ani poďakovať či odzdraviť, keď mu Gaspard podával svoje doklady.

Gaspard opäť zazmätkoval pred signalizačnými tabuľami. Vybral sa zlým smerom a musel sa vrátiť. Nasledovala kaskáda pohyblivých schodov. Sled automatických dverí, ktoré sa otvárali zakaždým spomalene. Ponáhľal sa po pohyblivých chodníkoch. Vďaka bohu, že bol natoľko duchaprítomný a zaregistroval si batožinu.

Teraz už nebol ďaleko od východu z pekla. Vynaložil heroické úsilie, aby sa vymanil z hustej masy ľudí, ktorá zahatala príletovú halu, razil si cestu pomedzi dav, vrazil do objímajúcej sa dvojice a prekračoval cestujúcich spiacich na zemi. Otáčavé dvere s nápisom „Východ – Taxíky“ na jeho obzore sľubovali koniec utrpenia. Už len niekoľko metrov a táto nočná mora sa navždy rozplynie. Vezme si taxík, upraví si vlasy a v mysli

sa vytratí ku klavírnym tónom Brada Mehldaua a kontrabasovým líniam Larryho Grenadiera. A popoludní sa pustí do písania a...

Dážď schladil jeho nadšenie. Prudký lejak bičoval chodníky. Oblohu zaplňali olovené mraky. Vo vzduchu bolo cítiť smútok a napätie. Široko-ďaleko nevidel ani jeden taxík. Na ulici stáli len vozidlá špeciálnych bezpečnostných zložiek a dezorientovaní cestujúci.

„Čo sa robí?“ spýtal sa Gaspard nosiča batožiny, ktorý stoicky pofajčieval pri popolníku.

„Vy nevíete? Štrajkuje sa, pane.“

2.

V tej chvíli na Gare du Nord vystupovala z vlaku Eurostar – prišiel z Londýna presne o 9.47 – Madeline Greeneová. Mladá žena vstúpila na francúzsku pôdu váhavým krokom, ťažko sa orientovala. Tackala sa na olovených nohách. K únave sa pridružil závrat, prudká nevoľnosť a spätný tok žalúdočnej kyseliny, ktorá jej spaľovala pažerák. Hoci ju lekár vystríhal pred vedľajšími účinkami liečby, ani vo sne jej nenapadlo, že Vianoce prežije v takom mizernom stave.

Kufor, ktorý vliekla za sebou, akoby vážil tonu. Zvuk koliesok brázdíacich betón sa jej v hlave deformoval, zosilňoval, zarezával do lebky a migréna, ktorá ju trýznila, odkedy sa zobudila, sa stávala čoraz neznesiteľnejšou.

Madeline sa náhle zastavila a zazipsovala si koženú bundu s vlnenou podšívkou. Bola celá spotená a lomcovala ňou triaška. Dych sa jej zrýchľoval a na okamih mala pocit, že zamdleje, no kým prešla na koniec nástupišťa, trochu pookriala, akoby ju ruch panujúci na stanici vzpružil a opäť ju vrátil do života.

Gare du Nord nemalo dobrú povesť, no Madeline toto miesto odjakživa fascinovalo. Tu, kde iní videli zmätok a strach, ona vnímala koncentráciu čistej a nákazlivej energie. Staničný virvar jej pripomínal skôr úľ než dvor zázrakov. Vzjomne sa tu prelínali tisíce životov, ľudských osudov a spriadali tak gigan-

tickú pavučinu. Opojný tok energie, príboj, v ktorom sa musel človek naučiť plávať, aby sa neutopil.

Stanica jej pripadala ako divadelné javisko, na ktorom defilujú tisícky hercov: turisti, obyvatelia predmestí, podnikatelia, veľkomestská čvarga, hliadkujúci policajti, pokútne obchodníci, díleri, zamestnanci okolitých kaviarní a obchodov... Madeline hľadela na tento miniatúrny svet za veľkou sklenenou stenou a pomyslela si na sklenenú guľu so snehom, ktorou ju obdarovala stará mama zakaždým, keď sa vrátila z cesty. Obrovská bzučiaca guľa, v ktorej nepoletovali plastové vločky a ktorá pukala pod ťarchou množstva ľudí.

Madeline vyšla pred stanicu, kde ju privítal nárazový vietor. Počasie tu bolo ešte sychravejšie než v Londýne: hustý lejak, kalné nebo, vlhý vzduch. Ako predpovedal Takumi, niekoľko desiatok taxíkov upchalo prístup k stanici. Autobusy ani autá nezvládli pojať obrovský prívál cestujúcich, a tí tak ostali napospas zlému počasiu. Pred televíznou kamerou sa rozohnili emócie: štrajkujúci a účastníci dopravy zahráli stále sa opakujúcu scénu, ktorú tak obľubovali novinové plátky a spravodajské stanice.

Madeline náhlivo obišla hlúčik. *Prečo som si nevzala dážd-nik?* preklínala sa v duchu, keď prechádzala cez cestu smerom k bulváru de Magenta. Kráčala príliš blízko obrubníka a okolo-idúce auto, ktoré prefrčalo cez mláku, ju ošpliechalo. Premočená a rozhorčená prešla ulicou Saint-Vincent-de-Paul až ku vchodu do kostola. Tam za volantom zaparkovanej dodávky už sedel Takumi, prišiel na stretnutie včas. Pestrofarebný Renault Estafette zdobil veselý nápis kontrastujúci so sivou nevýraznosťou naokolo: *Zázračná záhrada – Kvetinárstvo – ulica Delambre 3 – 75014 Paríž*. Keď ho Madeline zbadala, zamávala mu a ponáhľala sa do dodávky.

„Hello, Madeline, vitaj v Paríži!“ privítal ju kvetinár, podávajúc jej uterák.

„Ahoj, stavec, som rada, že ťa vidím!“

Madeline si utierala mokré vlasy a prezerala si mladého Ázijčana. Takumi mal nakrátko ostrihané vlasy, menčestrové

sako a hodvábný šál. Okrúhlu hlavu mu pokrývala kockovaná flanelová baretka, spod nej mu vykúkali malé odstavajúce uši, čím pripomínal myš. Nad hornou perou mu vyrážali riedke fúzy, ktoré mali bližšie k čerstvému pubertiakovi než k Thomasovi Magnumovi. Odvtedy, čo odišla z Paríža a prenechala mu kvetinárstvo, kde ho pred niekoľkými rokmi zamestnala, vôbec nezostarol.

„To je od teba milé, že si po mňa prišiel, vďaka,“ povedala Madeline, zapínajúc si bezpečnostný pás.

„Nemáš za čo, inak by si sa celý deň mordovala s verejnou dopravou.“

Mladý kvetinár zaradil rýchlosť a vydal sa po ulici d'Abbeville.

„Ako vidíš, nič sa v tejto krajine nezmenilo, odkedy si odišla,“ poznamenal a ukázal na skupinu demonštrantov. „Každým dňom sa to zhoršuje...“

Stierače starého renaulta nestačili zmývať dažďovú vodu, čo zaplavovala čelné sklo.

Madeline sa napriek nevoľnosti, ktorá sa jej opäť zmocňovala, usilovala pokračovať v rozhovore:

„Tak čo, ako ide život? Nevezmeš si voľno počas Vianoc?“

„Najskôr o dva týždne. Pôjdeme osláviť Nový rok k Marjolininej rodine. Jej rodičia vlastnia liehovar v regióne Calvados.“

„Ak stále tak ťažko znášaš alkohol, máš sa ozaj na čo tešiť!“

Kvetinár sa zapýril. *Večne precitlivený Takumi*, zabávala sa v duchu Madeline, dívajúc sa z okna na rozpúšťajúcu sa krajinu. Dodávka vošla na bulvár Haussmann, pokračovala päťsto metrov a potom zahla do ulice Tronchet. Navzdory lejaku, napriek nepriaznivej spoločenskej klíme Madeline bola rada, že je tu.

Život na Manhattane sa jej páčil, no necítila tam tú údajnú energiu, ktorú mnohé jej priateľky tak chválili. V skutočnosti ju New York vyčerpal. Jej srdcovkou navždy ostane Paríž, utiekala sa doň zakaždým, keď si potrebovala zaceliť rany. Prežila v ňom štyri roky. Nie práve najkrajšie, ale určite najdôležitejšie: boli to roky odolávania, zocelovania a znovuzrodenia.

Až do roku dvetisícdeväť pracovala v Anglicku pre manchesterskú kriminálnu políciu. Nešťastné vyšetovanie, ktoré mala na starosti – prípad Alice Dixonovej –, ju zlomil a prinútil odísť od polície. Táto pohroma ju pripravila o všetko: o zamestnanie, úctu kolegov, sebavedomie. V Paríži sa ujala malého kvetinárstva a začala nový život v štvrti Montparnasse, ďaleko od vyšetovania vrážd či nezvestných detí. Pokojný život však opäť nabral celkom iný spád, keď ju náhodné stretnutie priviedlo k nečakanej stope a opätovne sa mohla zapojiť do vyšetovania, ktoré jej zničilo život. Napokon sa prípad Alice Dixonovej dočkal šťastného konca v New Yorku. Okolnosti tohto úspechu jej poskytli príležitosť vstúpiť do administratívnych služieb federálneho programu na ochranu svedkov WITSEC. Madeline zanechala kvetinárstvo Takumimu a odletela do New Yorku. O rok jej newyorská polícia ponúkla pracovnú zmluvu na pozíciu konzultantky na oddelení uzavretých prípadov. Madeline mala za úlohu vniesť nové svetlo do niektorých starých nevyriešených prípadov. Azda by to pôsobilo vzrušujúco v televíznom seriáli či v detektívke Harlana Cobena, no v skutočnosti to bola príšerne nudná kancelárska práca. Počas štyroch rokov jediný raz nevyšla do terénu. Nepodarilo sa jej znovu otvoriť ani jeden prípad. Oddelenie, ku ktorému ju prideliť, nemalo prostriedky a jednoducho narážalo na byrokráciu, ktorá by zahanbila aj francúzsku administratívu. Každá žiadosť o analýzu DNA znamenala štósy tlačív, ktoré bolo treba vyplniť, i najmenší súhlas na vypočúvanie pôvodného svedka či prístup k určitým procesným spisom si vyžadovali šialené papierovačky a zväčša narážali na kategorické výhrady zo strany FBI, ktorý mal pod palcom najzaujímavejšie kriminálne prípady.

Madeline neľutovala, keď sa nakoniec rozhodla zmeniť zamestnanie a vrátiť do Anglicka. Dokonca si vyčítala, že svoje rozhodnutie tak dlho odďaľovala. Odkedy sa Jonathan Lempeur – muž, ktorého milovala a kvôli ktorému sa presťahovala na Manhattan – vrátil k svojej žene, k Spojeným štátom ju už nič nepýtalo.

Guillaume Musso

ATELIÉR V PARÍŽI

Z francúzskeho originálu *Un appartement à Paris*,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve XO Éditions v Paríži v roku 2017,
preložila Monika Jurovčáková

Vydalo vydavateľstvo Lindeni v Bratislave v roku 2019 v spoločnosti
Albatros Media Slovakia, s. r. o., so sídlom Mickiewiczova 9,

Bratislava, Slovenská republika

Číslo publikácie 2065

Jazyková redaktorka Hana Brunovská

Zodpovedná redaktorka Lucia Krajíčková

Technická redaktorka Jana Urbanová

Sadzba Lubomír Kuba

Tlač CENTA, spol. s r. o., Brno

1. slovenské vydanie

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh:

www.albatrosmedia.sk

eshop@albatrosmedia.sk

tel.: 02/4445 2046

© Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2019

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie
kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme
alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

ALBATROS MEDIA